

עניינים תוכן

1.0	מבוא.....	3
1.0	כיצד מוצגת בחוג הישראלי עבירת האונס.....	4
2.0	הגישות השונות לאונס.....	4
3.0	ייצוג האונס בסיקורי התקשורת בארץ ובעולם.....	5
4.0	מהי תוכנית "המקור".....	8
5.0	פרשת "אלנבי 40".....	11
6.0	הכלי המתודולוגי.....	11
7.0	ממצאים :.....	15
8.0	דיון.....	17
	סיכום :.....	21
	ביבליוגרפיה.....	23

1.0 מבוא

ענף התקשורת בישראל הינו מן המפותחים באזור המזרח התיכון – מבחינה טכנולוגית, התקשורת הולכת ומתפתחת, והופכת ליעילה יותר מידי יום. התקשורת הישראלית, ובראשה מהדורת החדשות ותוכניות תחקירים, הינם מקור מידע מרכזי בחברה הישראלית, והם מייצרים שיח ציבורי עיקרי. התקשורת הישראלית היא מנגנון בה ניתן להבנות תפיסות ציבוריות, בעיקר בשל העובדה שהתקשורת, ובראשה מהדורת החדשות ותוכניות תחקירים, פונים לכל הקהלים, ללא הבדלי מעמד, השכלה, מצב סוציאקונומי וכדומה (טוקטלי, 1997).

מאז ומעולם ביקש האדם לגלות את פרצופו המשתקף בראי, כחלק מהכרה עצמית, וכחלק מהכרת הסביבה. כיום, אמצעי התקשורת מייצרים שיקוף זה במידה רבה של הצלחה. למשל: סדרת תחקירים על עובדים זרים בישראל עלולה להציק למצפון החברתי, כתבה על אפליה במקום עבודה יכולה להתייחס לאלפי מעסיקים. העיסוק של התקשורת בחברה הישראלית מאפשרת לנו להביט לתוך עולות חברתיות המתקיימות מידי יום ולתקן אותם, נראה כי התקשורת הישראלית מעניקה "זמן מסך" לעולות אלו ברמה ניכרת. אין לשכוח, כי "ראי החברה" הוא אחד התפקידים העיקריים של התקשורת הוא בשיקוף דמות החברה והאדם הפרטי (סופר, 2011).

נושא העבודה במחקר זה הינו – הסיקור התקשורתי של האונס במועדון אלנבי 40 בתל אביב

שאלת מחקר – מהו הייצוג של פרשיית "אלנבי 40" בתקשורת בתוכנית "המקור"?

מטרת העבודה היא לחקור כיצד מיוצגים המשתתפים בפרשייה בתקשורת, כיצד מיוצגת המותקפת, התוקפים וקהל המועדון שהיה נוכח בזמן התקיפה. המטרה היא **לא** להבין האם הפשע היה אונס, תקיפה או יחסי מין בהסכמה ועל כן העבודה לא תעסוק כלל במה התקיים בפועל בפרשה, אלא רק כיצד המשתתפים בפרשה מיוצגים בתוכנית "מקור" אשר העניקה מספר זוויות של פרשנות מעניינת מאוד על פרשייה זו.

שאלת מחקר זו נבחרה ממספר טעמים: כיום המחקר האקדמי על סיקורי התקשורת הישראליים בנושאים של תקיפה מינית הינו דל ביותר, בעיה זו גם הערימה עלי קשיים שאגע בהם בהמשך העבודה. כמעט ולא נעשה מיפוי שיטתי ומבוקר אודות מאפייני הסיקור התקשורתי בנושא זה בישראל, לפיכך, חסר ידע רב על מצב המדינה, איכות הסיקור ועל דרכים אפשריות לשיפור הסיקור בנושא זה. על כל זאת יש להוסיף היבטים חברתיים ייחודיים בישראל – חברה חרדית, שבה הרבה פעמים ישנה שתיקה סביב תקיפות מיניות, וסיקורים תקשורתיים אשר מאשימים את הקורבן בתקיפה מאפשרים המשך השתיקה, ועל כן היה חשוב להציף את הבעייתיות הזו. מה גם שפרשיית "אלנבי 40" מאפשרת להציג בצורה שווה את כל הצדדים, קורבן, תוקף וחברה ישראלית ובכך מנתחת את כל המאפיינים הקיימים בסיקור התקשורתי.

1.0 כיצד מוצגת בחוג הישראלי עבירת האונס

בחוק הישראלי אונס הינו עבירת מין הכוללת החדרת איבר מאיברי גופו של התוקף או החדרת חץ לאיבר מינה הנשי של אישה ללא הסכמתה החופשית לכך. (חוק העונשין מס' 345)

לפי דגם החוק הישראלי, אונס יכול לבוצע רק כלפי נשים. תקיפה מינית של גבר במעשה סדום גם לאישה, לא מיוחס כאונס לפי החוק (חוק העונשין מס' 347) אך דינו של עבירה זו כדין עבירת האונס.

בישראל קיום יחסי מין עם קטין בהסכמה מוגדר גם כן אונס, אך רק מתחת לגיל 16. במידה והבועל מבוגר מהקטין או הקטינה בעד שלוש שנים ויחסי המין היו בהסכמה אין זה מוגדר כאונס. במידה והקטין או הקטינה פחות מגיל 14, גם אם יחסי המין היו בהסכמה, וגם אם הבועל בגיל של הקטינה, גם אז יחסי המין מוגדרים כאונס. כך גם קיום מעשי סדום.

החוק הישראלי מבחין בין יחסי מין לאונס ע"פ מספר פרמטרים שהתגבשו לאורך השנים עם פרשיות אונס שהכריחו את בית המשפט בארץ לשנות את החוק:

- 1- התנגדות בכוח של הקורבן
- 2- סירוב מפורש באמצעים מילוליים ליחסי המין
- 3- על הגבר לקבל את הסכמתה של האישה באופן מילולי לפני ביצוע האקט, ובמידה ולא קיבל זאת ובכל זאת קיים איתה יחסים, הם מוגדרים כאונס
- 4- תוך כדי יחסי מין במידה והאישה מבקשת שהגבר יחדול ממעשיו, ואם הוא לא מפסיק יחסי המין מוגדרים כאונס
- 5- כפיית יחסי מין במסגרת נישואין – מוגדר כאונס.

2.0 הגישות השונות לאונס

אחת העוללות החברתיות העתיקות ביותר, המוכרות ביותר, ועם זאת השכיחות ביותר היא תופעת התקיפות המיניות. מרחב הסיקור של תופעה זו הינו מרחב בעל משמעות מכרעת בהבניית מציאות מגדרית ליברלית ומודרנית במדינה דמוקרטית ששואפת להגנה וסביבה בטוחה עבור כלל אזרחיה. לתקיפות מיניות ישנו פן מגדרי בולט, ע"פ נתוני ה-FBI כ-95% מהתקופים הם גברים, וכ-70%-85% מהקורבנות הן נשים (Amir 1971) הסטטיסטיקה מספרת לנו כי 1 מתוך 3 נשים תתוקף במהלך חייה, ויש היום שטוענים שהמספרים אף יותר גבוהים, וכמעט כל אישה חוותה תקיפה מינית בצורה כזו או אחרת. תופעת תקיפות מיניות, כמו שכבר הוזכר, היא תופעה מאוד שכיחה גם בחברה מודרנית ודמוקרטית, והרבה טועים לחשוב כי תקיפה מינית לא מייצגת קבוצה או חברה, אל מייצגת פעילות בודדת, סטייה חברתית פרטנית. אמנם, מחקרים רבים גורסים כי תקיפות מיניות לא נובעות מסטייה חברתית בודדת, אלא מתופעה חברתית הנובעת מיחסי כפיפות מגדריים, המבוססים על ניחות פיזי, כלכלי, תרבותי ופוליטי של נשים וילדים. כיום, יחסים אלו לא מייצגים חברות ממדיניות עולם שלישי בלבד, אלא גם במדינות מפותחות. חברה פטריארכלית קיימת, אמנם מצטמצמת עם השנים, אך עדיין מתקיימת בצורה שכיחה ביותר – הנשים והילדים הם זרים דחויים, פגומים ונחותים לעומת הגברים הנורמטיביים. לפיכך, פגיעה בנשים או בילדים לא נתפסת כאירוע בודד, אלא כתוצאה של מחשבה תרבותית, תפיסה תרבותית ומערכת חברתית אשר מאפשרת רצף מתמשך של אלימות מינית כלפי נשים וילדים (Carter 1998)

המחקר הפמיניסטי, בעיקר בארה"ב, מגדיל לכנות תקיפות מיניות כטרור לכל דבר, תופעה שבה אלימות מופנית כלפי אוכלוסייה בשל ניחות חברתי, תופעה זו לא פוגעת רק בנשים שמותקפות, אלא גורמת לכל הנשים להרגיש תחת איום תמידי, וזהו היבט הטרור החשוב שיש להבין בתופעה זו. לנשים אין אפשרות לדעת מי יהיה התוקף הבא או מי תהיה הקורבן הבא, וכך כל הנשים מ